

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-601

1.6.2026

Protector Forsikring ASA

Bilansvar

Påkjørsel – holdeplass – oppreisningserstatning – grovt uaktsomt – Bal. § 4 – skl. § 3-5.

Skadelidte ble truffet av bakparten på en buss, da bussen svingte ut fra holdeplassen. Skadelidte stod i enden av perrongen, i nærheten av gangfeltet. Hun opplyste at hun fikk muskulære og psykiske plager og ble sykemeldt noen dager. Bussjåføren opplyste at han ikke så skadelidte i speilene før han svingte ut, og at han holdt lav fart ut fra holdeplassen. Foretaket avslo krav, da bussjåføren ikke hadde utvist grov uaktsomhet. Saken reiste spørsmål om skadelidte har krav på oppreisningserstatning. Nemnda bemerket at det var usikkert om bussjåføren hadde sett skadelidte og de andre personene, da bussen sto i ro. Dette kunne i så tilfelle skyldes enten at de befant seg i blindsonen eller at han fordelte oppmerksomheten feil. Etter en totalvurdering av saken, der nemnda la vekt på de uavhengige vitnenes forklaring, kunne nemnda ikke se at det var sannsynliggjort at bussjåføren hadde opptrådt på en måte som kunne anses som grov uaktsomt. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Den 13.1.24 var skadelidte på en bussterminal, da hun ble truffet av bakparten på en buss (overhenget). Det fremgår av politidokumentene at i det bussen svingte til venstre for å kjøre ut fra plattformen, ble skadelidte truffet av bakparten på høyre side og kastet i bakken. Det er opplyst at skadelidte holdt på å kjøpe billett på mobilen og ikke observerte bussen da den traff henne. Bussjåføren skal ikke ha fått med seg ulykken og kjørte videre.

Flere vitner ble avhørt av politiet.

Bussjåføren opplyste til politiet at han ikke oppfattet at han hadde kjørt på noen. Videre at han hadde sjekket speil, og hadde ikke sett noe spesielt der. Bussjåføren erkjente ikke straffeskyld.

Etter hendelsen ble skadelidte kjørt til legevakten. Hun ble undersøkt og det ble konkludert med muskulære smerter og hun fikk råd om å bruke smertestillende ved behov.

I journalnotat datert 15.1.24 fremkom det at skadelidte var «øm på kosta 6-7» og hun hadde «vondt der fremre del når jeg trykker på ryggen». Skadelidte fikk sykemelding i noen dager, og legen kunne ikke utelukke ribbeinsbrudd. Skadelidte kontaktet legen igjen 16.1.24, da hun fortsatt hadde vondt. Hun fikk resept på paralgin forte og beskjed om å si i fra neste uke, hvis det var lite bedring.

I e-post til sin advokat 26.2.25 opplyste skadelidte at hun har traumer fra hendelsen.

Det foreligger ikke dokumentasjon som beskriver skader eller plager som følge av ulykken etter dette tidspunktet.

Straffesaken ble henlagt etter bevisets stilling 25.1.24.

Skadelidte fremmet krav om oppreisningserstatning 19.3.25. Foretaket avslo kravet 2.4.25.

Skadelidte klaget til FinKN og la frem et etterfølgende vitneutsagn fra vedkommende som var sammen med skadelidte da hendelsen skjedde.

Skadelidte har i det vesentlige anført at hun har krav på oppreisningserstatning, da bussjåføren har opptrådt grovt uaktsomt. Bussterminalen er trang, og krever forsiktig kjøring med tanke på ventende og gående busspassasjerer. Bussjåføren må ha sett passasjergruppen, som sto godt synlig på perrongen. Dersom han ikke har oppfattet at det sto mennesker på perrongen ved avgang, er dette i seg selv grovt uaktsomt. Dersom han så den ventende passasjergruppen som sto på enden av perrongen, må det være grovt uforsvarlig å kjøre på den måten han gjorde. Enhver bussjåfør kjenner til hva som skjer ved sving, og skal ha full kontroll på området ved bussens akterende under sving. Dette gjelder særlig under de forhold som er rundt en bussterminal. En slik grov feil sjåføren begikk kan ikke gå klar av oppreisning ved å vise til «et øyeblikks uoppmerksomhet» i en situasjon med et kjent overhengende farepotensiale. Vanlige busspassasjerer kan ikke forventes å ha kunnskaper om at perrongen er et farlig sted å stå, grunnet risiko for førerfeil fra bussjåføren. En bussjåfør har et utvidet og strengere ansvar for passasjerer. Det samme må gjelde for passasjerer som venter på perrongen, selv om de skal ta en senere buss.

Ut fra dom i 2024 fra Høyesterett for en virkelig grov påkjørselsak, der oppreisning ble satt til kr 450 000, er det naturlig at oppreisningsbeløp oppjusteres over hele linjen etter trafikkskader. Skadelidte krever oppreisning på minst kr 50 000, partenes skyldgrad tatt i betraktning, samt omfanget av personskaden.

Foretaket har i det vesentlige anført at skadelidte ikke har krav på oppreisningserstatning, da bussjåføren ikke har opptrådt grovt uaktsomt. Det er høyst snakk om et øyeblikks uoppmerksomhet, men handlemåten kan på ingen måte karakteriseres som sterkt klanderverdig og representerer ikke et markert avvik fra det forsvarlige. Fotgjengere har for øvrig også et ansvar i trafikken jf. vegtrafikkloven § 3. Dette innebærer at man også som fotgjenger må være aktpågivende og varsom i møte med blant annet busser, lastebiler osv., som på grunn av deres størrelse og lengde vil kunne ha dødvinkler og større svingradius enn andre kjøretøy.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om skadelidte har krav på oppreisningserstatning som følge av ulykken.

Det følger av bal. § 4 at oppreisningserstatning for ikke økonomisk skade bare kan kreves dersom vilkårene etter skl. § 3-5 er oppfylt.

Etter skl. § 3-5 kreves det at handlingen er voldt "forsettlig eller grovt aktløst". Det følger av Høyesteretts praksis at det kreves et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte for at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsom, jf. Rt-2004-499, avsnitt 32 jf. Rt-2009-6, avsnitt 49. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende er vesentlig mer å klandre enn ved alminnelig uaktsomhet, jf. Rt-1989-1318. Hvorvidt bussjåføren har utvist grov uaktsomhet beror på en helhetsvurdering. Det er kravstiller som må dokumentere at vilkårene for en oppreisningserstatning er til stede.

Om uaktsomhetsvurderingen ved påkjørsel som følge av manglende oppmerksomhet, uttalte Høyesterett i Rt-2008-1360 at: «I det aktuelle tilfellet er det tale om en langvarig, kvalifisert uoppmerksomhet, som innebærer at domfeltes forhold må karakteriseres som grovt uaktsomt.» I Rt-2011-83, som også gjaldt påkjørsel grunnet manglende oppmerksomhet, uttalte førstvoterende: «Den uaktsomhet domfelte har utvist, kan ikke karakteriseres som et øyeblikks uoppmerksomhet eller feilfordeling av oppmerksomheten. Som lagmannsretten konstaterer, er den ikke av den mer ubetydelige art som alle bilførere fra tid til annen gjør seg skyldig i.»

Uttalelsene viser at varigheten av førerens manglende oppmerksomhet er et sentralt moment ved uaktsomhetsvurderingen. Dette følger også av nemndspraksis, jf. bl.a. FinKN-2018-507 og FinKN-2016-472.

Spørsmålet er etter dette om bussjåføren var grov uaktsom, da han traff skadelidte med bakparten av bussen.

Skadelidte har bevisbyrden, og må dokumentere at et gitt faktum fremstår som mest sannsynlig. Finansklagenemndas saksbehandling er skriftlig, og tidsnære bevis, som notater nedtegnet tidsnært til de aktuelle hendelser, tillegges størst vekt i vurderingen. Det bemerkes at det i saker som den foreliggende, vil kunne legges et annet faktum til grunn ved eventuell muntlig bevisføring i domstolene.

Basert på vitneforklaringene legger nemnda til grunn at skadelidte og hennes følge stod i enden av perrongen, nærme fotgjengerfeltet. Skadelidte mente sjåføren måtte ha sett dem når han kjørte ut fra holdeplassen. Bussjåføren forklarte at når han kjørte ut fra holdeplassen, så han ikke noe spesielt i hverken speilene eller foran seg. Han sjekket begge speil før han kjørte ut, spesielt på venstre side. Et vitne forklarte at damene kan ha vært i blindsonen på bussen da de ble truffet. Det foreligger ingen opplysninger om at bussjåføren skal ha rettet oppmerksomheten mot annet enn trafikkbildet når hendelsen skjedde.

Det er etter nemndas syn usikkert om bussjåføren så skadelidte, da bussen stod i ro på holdeplassen. Dersom han ikke så skadelidte, kan det enten være fordi de allerede da var i blindsonen til bussen eller en følge av at bussjåføren feilfordelte oppmerksomheten. Var det en feilfordeling av oppmerksomheten, kan det medføre at sjåføren ikke var så aktsom som han burde ha vært. Som nevnt over kreves det et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte og at bussjåføren er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet, for at forholdet skal anses som grovt uaktsomt.

Sjåføren har forklart at det er veldig trangt på holdeplassen, at passasjerene ofte står nærme kanten og at det er vanskelig å ha full oversikt rundt hele bussen. Hvis folk ikke er oppmerksomme, kan det dermed skje ulykker. Videre legges det til grunn at skadelidte plasserte seg helt på enden av perrongen der bussene svinger ut, og at hun var opptatt med telefonen. Det ene vitnet mente at som følge av damenes plassering, kunne ikke bussjåføren gjort noe annerledes for å hindre ulykken. Etter dette kan ikke nemnda se at det er sannsynliggjort en sterk klanderverdig uoppmerksomhet hos bussjåføren som medfører at forholdet må anses som grovt uaktsomt.

Når det gjelder farten, legger nemnda til grunn at bussen ikke kan ha rukket å komme opp i særlig høy fart fra den startet å kjøre fra holdeplassen til den svingte ut. Det ene vitnet synes det var vanskelig å si hvilken fart bussen kan ha holdt, og opplevde at bussen traff damene kraftig. Ingen av vitnene har imidlertid uttrykt at bussens fart var høy og sjåføren har forklart at han kjørte sakte. Nemnda finner etter dette at det ikke er sannsynliggjort at bussens fart var høy. Det er etter nemndas syn heller ikke sannsynliggjort at bussen kuttet svingen, selv om dette er trukket frem av et vitne.

Slik saken er opplyst kan ikke nemnda se at det er sannsynliggjort at bussjåføren har opptrådt på en slik klanderverdig måte som kreves for at forholdene skal anses som grovt uaktsomt etter skl. § 3-5.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).